

Numerul 44.

Oradea-mare 30 octombrie (12 novembre) 1905.

Anul XLI.

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Vis. Redeșteptare.

(Urmare.)

*Te-am visat — ce vis ferice!... Se făcea într'o poiană.
O lumină viorie, ca o umbră diafană,
Se lăsase peste codru... Glasuri dulci din altă lume
Murmurau o simphonie fermecată, fără nume,
Tainică... Uimit de vraje stam, aud un glas de-odată,
Lin, ca freamătul de frunze:*

— »Ești în țara fermecată,
»Din ostrovul fericirii, unde nu e suferință...
»Ești în patria iubirii!... Spune, ai vre o dorință?!
»Ți-se împlinește totul!... Zi, de vraje comori, mărire,
»Lauri, glorie, putere... Ce vraje?!

*Am șoptit: »Iubire!«
Și, minune, de odată, fluturând din aripioare,
Nourăși de-argint, de aur, vin plutind pe-un raz de soare,
Me cuprind, me împresoară... Cântul unei harfe line
Blând se 'ngâna... Prin magie norii se prefac în zine,
Cu ochi mari, cu păr de aur, moale, care 'n vânt le zboară,
Cum în jurul meu se 'ncepe hora veselă, ușoară...
Îmi zîmbesc, îmi rid, me cheamă, ca pe pieptu-i alb, din
spume*

*Să m'alinte dornic una... Me 'nfior... șoptesc un nume
Sfânt și dulce... și de-odată se respir' un nor din zare
Și pe-aripi de aur, farmecl... Cea mai dulce arătare...
Stau înmărmurit de vraje, frunzele șoptesc uimite.
Se opresc înforate înseși zinele vrăjite:
Tu erai!... Tu, înger dulce!... Lin, cum vine-o silueta,
Flutura! pe-un nor de aur...*

— »Ah!... și 'n care toaleta?!«...

VICTOR BONTESCU.

Ruso trecu repede prin strada aceea murdară, cu ochii ațintiți spre fereastra unei case unde se vedeau contorile unei femei.

Aceasta îndată cât îl văzu, îi eși înaintea întimpinându-l cu jargonul evreesc. „Bine ai venit boarule“.

Să aruncăm o privire asupra acestei femei, care întinzându-i brațele sale pe jumătate goale, grase, pentru a oferi amândouă mâinile lui Ruso, cu pieptul ridicat, cu șoldurile mari întrupă vita omenească. Conturile acestei femei se pronunțau mai bine sub o rochie subțire de vară. Acest trunchiu de carne pe care eră imprimată voluptatea cea mai josnică, eră purtat de două picioare, fiind încălțate cu nește pantofi brodați cu fir, ce eșiau la iveală sub marginea rochiei.

Astfel privind-o, ți-se părea că toată carnea de găscă îndopată se revărsase prin corpul seu, pe care îl admiră nu numai bărbatul ei Solomonescu, dar mulți alții, între cari se numeră și Ruso.

El o ochise imediat după-ce venise în Iași și intra în relații intime cu ea.

Cum lui se umpleau tot mai mult buzunarele cu bani românești prin metoda de a explota pe băieți, cărora le vindea el împreună cu tovarășii sei de idei, broșuri cu zecile de mii și cu prețul înzecit decât cum costă tiparul, putea ușor să facă balabustei lui Solomonescu câte daruri toate. Nu eră de ajuns că Solomonescu pe de altă parte iară avea un câștig însemnat prin tipăritul broșurelor în tipografia sa. Ruhală exploată în mod indirect pe aderenții ideilor socialiste în tovarășie cu Ruso.

VIII.

Costică în intervalul de când îndurase atâtea năcazuri și chinuri până când trecuse în cursul superior al liceului, el se deprinse și se simțea relativ mulțumit. După-ce deveni mai mare, ridea singur de sine câte-odată când își aducea aminte, cât fusese „de prost” pentru a crede în nește lucruri fantastice.

Atâta îi era numai greu, când petrecea timpul vacanței în casa părintească, unde trebuia să se prefacă ca și când ar mai crede încă în religie.

El își petrecea timpul liber pentru a ceti romane, pe cari le cumpăra dela jidani, ce le corporau pe strade. Aceste romane conțineau lucrurile cele mai demoralizatoare. Costică se adăpa cu asemenea lectură — dar din ce cetia mai mult, de aceea sufletul seu era mai turburat.

Când petrecea în timpul vacanței cu Viorica, el nu comunică nimic prietinei sale din ceea-ce cetise. Bunul simț îl opriă să spună ei ceva. În institut înse, el cu ceilalți băieți își istorisiau și își împărtășiau cuprinsul din ceea-ce cetiau. În creerii acestor ființe plâpânde se imprimase ca și în ceară tot reul și veninul ce esală din romanele pornografice. Nimeni nu era în institut să sugrume acest flagel distrugător. ncă ce era și mai revoltător: băieții din institut au ziseră cum directorul liceului statului, (Costică urmă liceul în institut, cum este în România) aflând în buzunarele școlarilor asemenea broșuri cumpărate dela jidani, directorul cu speranță, că vor fi pedepsiți editorii și jidanii colportori, i-a dat în judecată pentru coruperea moravurilor, iar tribunalul i-a achitat.

„Vezi la noi este mai bine, zicea George lui Costică, noi putem face și ceti ori ce ne place, nimeni nu ne oprește. Cât ar fi de plicticos, dacă ne-am ocupa numai de studiile noastre”.

„Să vezi, zise Costică, lectura acestor romane nu-mi pricinuește o liniște sufletească. Din contra, simț în mine o febră și în loc să-mi recoresc sufletul, mi-l simt sbuciumat, care îmi îngreunează toate simțirile. Aceasta stare sufletească me cuprinde mai mult când sunt în casa părintească unde n'am pe nimeni cui să împărtășesc impresiile mele. Afară de părinții mei mai este o familie prietină cu noi, care are o copilă de paispre-zece ani. Dar cu ea nu pot vorbi asemenea lucruri”.

„Acea va fi amoroza ta”, zise George în ton batjocuritor.

„Ce ai vorbit George! Știi că me ofenzi”.

„Ia uite colo, replică George! Te ofenzi? Dar ce este asta, nimic pe lângă cele ce am cetit noi”.

„Acelea sunt în cărți, replică Costică, ne rămân ideile fără să le aplicăm. Noi cetim ca să ne distragem. Și când vom fi mări să le punem în practică”.

„Poate tu, dar eu nici odată. Să me ferească Dumnezeu”.

„Uite că ai pomenit numele lui Dumnezeu, ha! ha! ha!”

„L-am pomenit și eu așa în mod inconștient”.

IX.

Costică venise de vacanța de Paști ocașă. El se uită măhnit prin geamul care-i arată vederea naturală într'o coloare cât se poate de uricioasă, precum

se întâmplă adese-ori în luna lui april. Fulgi mari de zăpadă cădeau pe pământul desghiețat, formând băltoace și mocirlă; iar pe arborii înfloriți se aninaseră fulguleți de zăpadă ca și un puf, care la adierea vântului și la ivirea fugitivă a razelor de soare, se topiu și cădeau la pământ.

Cerul nouros cu atmosfera încărcată întunecoasă semănă dispoziția lui Costică; de oare-ce el așteptă cu mare dor pentru ca să se întâlnească cu Viorica, a cărei părinți cu ea împreună făgăduise că vor veni la prietenii lor.

Dar cum timpul era atâta de reu, Costică nu se mai așteptă că în aceea zi va putea să vadă pe simpatica, pe scumpa lui Viorică.

Înzădar încercă el să se ocupe cu cetirea, nici romanele cele mai atrăgătoare nu-i făceau nici o plăcere. Gândul seu sbură cu două poște mai departe în camera Vioricei, cum și-o închipuia el, că poate și ea este tot atât de supărată ca și el.

De-odată razele soarelui străbat puternic prin nori și ninsoarea înceată. Totul se schimbă. Costică văzând soarele cum apare pe cerul albastru, rămâne estasiat. Iar când simți cum două mânuțe îi acoper ochii pe la spate și auzind numai un „hm”, pentru ca să găcească, el luă mâinile ușor zicând:

„Tu ești Viorică, cu mânuțele tale mici. Nimeni nu putea să fie aici la noi ca să aibă mâni atât de mici, ca ale tale. Noi suntem toți mari, uită-te și la mine, ce mâni mari am”.

„Dar totuși nu sunt atât de mari ca ale unui bărbat. Pentru ca să le aibi mai mari, trebuie să crești; zise Viorica rizând.

„Ia, nu mai spune. Peste doi ani am să fiu cât tata de înalt. Atunci să me vezi pe mine când voi fi mare și voi „veni în vizită la tine”.

„Atunci n'ai să te mai uiți la mine. „Vei fi un închipuit”, — replică Viorica.

„Ce spui Viorică, eu, să te uit pe tine! Acest lucru nu se va întâmplă. Cât voi trăi, am să me gândesc numai la tine. Când lipsești de lângă mine, îmi trece vremea foarte anevoe. Gândul meu este tot la tine”.

„Și eu Costică, nu sunt liniștită, când este vorba ca să ne întâlnim și suntem împiedecați de vre-o pricină oareș-care, cum era și azi cum vedeam că vremea era urâtă, ne va împiedeca de a veni la voi”.

„Și vremea s'a îndreptat, zise Costică cu un suris pe buze, și noi suntem iară împreună. Cât sunt de fericit Viorică!”

După-ce el se duse pentru ca să salute pe părinții Vioricei, se puse ca să cetească prietinei sale povești românești.

Câtă deosebire simțea el între lectura de mai nainte și cum cetia acum față în față cu Viorica, rostind cuvintele cu vocea-i melodioasă, cu câte o ochire plină de simpatie pe care o prindea ca cu zimbetul de mulțumire, ce i-o dovediau ochii ei albaștri, azurii.

Lui i-se părea că nu este tot aceeași carte, când începuse să cetească fiind singur. Acuma-i era greu s'o țină și în mână, atât își simțea sufletul de împovărat cum așteptă pe Viorica, așteptare ce i-se părea că va fi înzădar.

Copiii fiind absorbiți în lectura lor, le atrase de odată atenția lătratul cânilor, cari băteau a om străin.

Costică deschise ușa pentru ca să vadă cine este? Înaintea lui se arată figura unui om cu un exterior foarte respingător, înalt, slab, cu o barbă roșie, între care se amestecau zulfii tot de aceeași culoare, cari îi atârnav și peste umerii slabi, osoși, ce se vedeau sub caftanul unsuros, care îi acoperia tot trupul până la călcâe.

El ținea într-o mână o pălărie turtită, iar în cealaltă un bici, cu care se apăra de câni, ce amenințau să-l muște.

„Mi rog chichinașule, zise, aceea venitură în jargonul evreesc. Aș vra să vorbiți cu burul și dea la mine șiura din drum. Me rog matală, și pui o vorbă bună pîntru mine la bur, bābaca matală. Sint nevoiaș, am nevastă și tri cochii. Hai, vai, chit sint de schirbit. N'am o bicățică de pāine!”

Costică văzând că acela este un evreu, dintre cei mai părlîți de toate mizeriile, îndată se gândi că are prilej pentru a face o faptă bună, cum auzise el în institut, unde se spunea că pe evrei trebuie să-i ajute mai mult socialiștii, căci ei sunt persecutați de alte popoare.

Pornit de zelul ideilor sale umanitare, el zise jidanului: „Așteaptă jupāne, ca să me duc la tata, pentru a-l rugă să-ți dea șura aceea”.

Când se duse Costică pentru a vorbi cu tatăl lui, Viorica se alipi de el, luându-l de mână.

„Dar ce ai Viorică de ești așa de supărată?” O întrebă el mirat.

„Cum să nu me spāriu eu! Mie mi s'a făcut frică de acel perciunat. Eu îmi închipui că acum, acum, ne ia pe amāndoi și ne duce unde-va pentru ca să ne omoare.

„Ce prostii mai vorbești și tu Viorică! El, vai de capul lui, este un om ca toți oamenii. Cine ți-a mai băgat în cap asemenea prostii?”

„Tata și mama mi-au spus că este adevărat. Chiar un rabin de ai lor care s'a făcut călugār creștin, a publicat într-o carte”.

„Acestea sunt Viorică lucruri cari eu nu le crez”.

„Tu nu le crezi, fiind-că te ademenesc băieții din școală unde, cum mi-ai spus tu, sunt și jidani”.

Țiind copiii acest dialog, ei ajunseră în odăea Noureanului.

Costică, când dete cu ochii de tatăl seu, zise într'un ton rugător: „Tată, a venit la noi un prăpădit de jidan. El m'a rugat să-ți spun dtale ca să-i dai șura de peste drum. Dă-i-o, tată. Să vezi pe bietul om cum plānge, el spune că are nevastă și copii și n'are cu ce să-i ție”.

„Să nu fie lacrimi de crocodil, Costică, zise tatăl lui. Chiamă-l să văz cine este? Să nu adāpostesc vre-un individ, care să comită, vre-o tālharie. Căci să vezi Costică, s'a constatat că odoarele furate dela mai multe biserici în timpul din urmă prin împrejurimile noastre au fost furate de jidani. Cu toate acestea, deși comit ei o mulțime de tālharii, nu se aplică pedepse așa de aspre ca cum se aplică sermanilor creștini. Ei sunt protejați atât de bancherii lor din România, cărora le dau sprijin cei puternici, cât și din alte state.

(Va urmā.)

Elena Aron Densușianu.

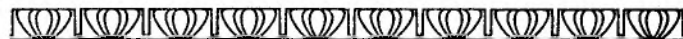
Jalea bradului.

— Motiv popular. —

Ce te legeni bradule,
Bradule viteazule,
Tot mereu, mereu plāngānd,
Ramurale 'n jos plecānd?

— De ce nu m'aș legānā,
De ce nu m'aș aplecā
De ce-aș mai privi la ceriu?
C'auzii de-alaltāieri
Cā un meșter dela tārġ
S'a pornit acum de sārġ,
Și spre mine-are să vie
Sā me facā tot sicrie,
Sā me pue 'ntr'un mormānt,
Sā me fac și eu pāmānt...

Alexandru A. Naum.

Flacări și cenușe.

Nuțu și Steluța au făcut cunoștință la o petrecere. La douē luni și-au jurat credință înaintea altarului.

Îndată după cununie, au plecat în o călătorie de plăcere.

După patru săptămāni s'au reîntors acasă, ca să punā pentru tot-de-auna bazā sigurā viitorului și fericirei lor; să guste în tihnā, nesupārați de nimic, întocmai ca o privighetoare, din codrul des și verde, plăcerile atât de dulci ale vieții.

Da, că viața e atât de dulce pentru douē inimi iubitoare; ele întot-de-auna vād cerul senin, ziua cu soarele măiestos, noaptea cu luna atât de sublimā.

Imprejurul casei, ca nește sentinele credincioase, stau brazii seculari, pe a căror ramuri, îndată ce se ivește blānda primāvarā, pānā la sosirea toamnei melancolice, nevinovatele pāserele, rāpite de plăcere, de fericire, întonează doine fermecătoare, înalță imnuri de nemurire către Cer.

A fost o frumoasă zi de brumārel, când Nuțu și Steluța au sosit acasă. Razele arginții ale soarelui, tremurătoare și cu nevinovăție cerească se jucau pe frunzele brazilor, cari adiate de un vānt lin, șoptiau în graiul lor necunoscut de nemuritori, dar care farmecā inimile; — pāserelele întonau un imn atât de dulce, ca și când în lume, numai fericire și bucurie ar fi, ca și când pe pāmānt nu ar fi nici o inimā zdrobitā, nici un piept cu rane sāngerānde...

Nuțu și Steluța, îmbātați de poezia naturei, nu au zis nici un cuvānt, ochii lor înse spuneau mult, spuneau foarte mult...

În desearā, Nuțu a zis către Steluța:

— Sā cetim scrisorile, sosite în absența noastră, scumpā Steluță.

— Bine, Nuțule, a respuns Steluța.

S'au așezat amāndoi la masā.

O parte dintre scrisori erau adresate lui Nuțu, cealaltā parte Steluței.

Erau multe felicitări, venite dela prietini și prietene.

Steluța a rupt plicul unei scrisori, care după-ce a cetit-o, i-a căzut din mână.

Fața ei, de culoarea unui trandafir roșu, s'a făcut palidă, ca a unui om chinuit vreme lungă de o boală grea; focul viu din ochii ei s'a stâns, zimbetului dulce a dispărut, și pe buzele ei s'a zugrăvit un zimbet dureros.

— Ce ai, scumpa mea? a întrebat-o Nuțu uimit. Steluța nu a zis nimic.

În ochii ei se jucau doue lacrimi lucitoare.

Vorbește... se rugă Nuțu.

Steluța a ridicat scrisoarea de jos, a dat-o lui Nuțu, și cu vocea scaldată în lacrimi, a zis:

— Ceteste, Nuțule, și să ne rugăm pentru ea... pentru fericirea ei...

Nuțu a cetit:

„Nuțule!

„Zilele mele sunt numărate.

„Nu e departe clipita ce o aștept cu dor ferbinte: să închid pentru tot-de-auna ochii mei stânși, cu privirea pierdută, din cari nu mai poate să izvorească nici o lacrimă...

„De aceea me grăbesc, ca să-ți doresc și eu fericirea cea mai senină.

„Intot-de-auna să fii așa de fericit, cum sunt eu acuma, de nefericită...

Dorina“.

— Sermana, Dorina, a murmurat Nuțu, apoi s'a adresat către Steluța:

— Nu me acuză, căci nu am comis nici o crimă față de nefericita aceasta.

Steluța a tăcut.

A năpădit-o lacrimile.

Plângea cu durere.

Nuțu, cu privirea pierdută se uită la ea.

Vorbele lui dulci, mângâitoare, nu au putut seca izvorul lacrimilor, ce șiroae curgeau din ochii Steluței, și cari revărsau o durere, pe care numai inimile desamăgite o simțesc...

— Ascultă-me Steluță... sunt sincer... îți spun totul... și apoi me condamnă, me desprețuște, dacă merit... Pe când studiam clasa opta de gimnaziu, am avut cortelul și vîptul la familia Lunčan, o familie foarte cinstită, și care se bucură de stima tuturor. Dl și doamna Lunčan, aveau patru copii, doi feciori și doue fete, dintre cari Dorina eră de 15 ani. O fetiță foarte frumoasă și amabilă. Avea ochi așa de dulci, de fermecători... Odată, când a fost singură acasă, numai cu sorioara ei de opt ani, i-am spus că are ochi frumoși!...

Ea a zîmbit, și zimbetul acesta a tradat-o, că ea me iubește. Am prins-o de mână, pe care am depus o sărutare ferbinte... Dorina s'a cutremurat de fericire. „Te iubesc“ am murmurat eu. „Te iubesc“ a șoptit ea. Un an de zile, amândoi am fost fericiți. La sfârșitul anului am mers acasă, și apoi m'am înscris la universitate. La început, îndepărtarea îmi cauză suferințe și dureri chinuitoare, căci o iubiam foarte mult. Încetul cu încetul înse am uitat-o... Odată primesc o scrisoare dela ea...

Nuțu s'a oprit; a deschis un pulpit dela masă de unde a luat un plic, în care a fost o scrisoare și c poză, apoi a continuat:

— Aici e singura scrisoare ce mi-a scris: „Îți trimit poza mea, ca să-ți aduci câte odată aminte de aceea, care te iubește așa de mult“. Am plâns cu durere... Nu i-am scris înse nimic... Și n'am mai văzut-o nici odată... Am uitat-o cu totul.. Condamnă-me, dacă sunt vinovat...

Steluța a luat poza în mână și o privi, tăcută, gânditoare.

La un timp a murmurat:

— Nefericita fată, cât e de frumoasă.

— Și cu o compătinesc, a zis Nuțu încet:

— De ce nu i-ai dat fericirea, ce a sperat-o dela tine, când așa de mult ai iubit-o?

— Da, am iubit-o odată, am iubit-o foarte mult. Ea a fost idealul vieții mele... Am uitat-o înse... De ce? Nu știu... Să uităm înse trecutul... Să ne ocupăm numai de viitorul și fericirea noastră...

A pus apoi scrisoarea și poza pe flacăra luminei ce ardea pe masă.

— Nuțule! ce faci? a strigat Steluța cu groază.

— Nu voesc să am nici o amintire din trecut.

Steluța cu durere privi flăcările palide, care peste câte-va clipite au dispărut, și a ramas o mână de cenușe.

O mână de cenușe!...

Aceasta e totul, aceasta a ramas din amorul lui Nuțu?

Flăcări, apoi o mână de cenușe!...

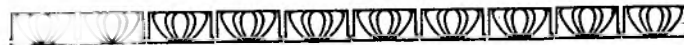
Inima Steluței a fost cuprinsă de durere, de descurajare și de o presimțire groaznică.

I-se părea că aude o voce nevăzută, care îi șoptește, că odată și ea poate fi părtașă de soarta nefericitei Dorina.

Speranțele, fericirea ei, au dispărut...

Flăcări și cenușe...

Alex. Țințariu.

La noi.

La noi se zice că e toamnă
Când păsărelele se duc,
Lăsându-și cuibul de pe casă
Și cuibul de pe vârf de nuc.

Când tristă se arată luna
De-o 'ntreagă lume părăsită,
Când codrul dorul își alungă
Și frunza-i cade 'ngălbenită.

Când vântul lin și bruma rece,
Indreaptă junii spre cojoc
Și când copiii și moșnegii
Încep a trage către foc.

Când plugul stă proptit în șură
De nește loitre dela car,
Și vitele cari trag povara
Mânâncă fânul înzădar.

Când fetele își caută furca
Și caerii prin podișor,
Și 'ncep a toarce 'n vremea serii
La firicele de fuior.

Niță.

La Fântână.

Păpușa Angelei.

De doctorul I. Rengade.

Epidemia scarlatinei, care dela începutul verei bântuia groaznic Parisul, se manifestase din capul locului printr'un mers neregulat și prin caractere cu totul excepțional de grave. Prea preocupat de mersul neobicinuit al acestei epidemii grave, fusei într'o dimineață chemat în grabă la unul din vechii mei clienți.

Cu câtă grabă m'am dus într'acolo, din nenorocire eră prea târziu. Am înțeles-o, urcând scările casei, după plânsul ce auziam că venia din apartamentul în care eram așteptat.

Cu toate acestea am intrat, neîndrăsnind să me dau în lături dela spectacolul penibil la care profesia mea me făcea să fiu martor. O copilă încântătoare în vârstă de 6 ani, în ajun, la aceeași oră, plină de viață și de veselie, zăcea moartă acum, în pătișorul ei!

Sermana micuță Angela! În momentul de a se culcă, își îmbrățișase cu drag pe mama sa, și nu se luase în seamă ușoara durere de gât de care se plânse. În timpul nopții, somnul fusese turburat printr'o căldură însoțită cu o erupțiune de pete-purpurie ca un fel de spuzeală; dar când s'a deșteptat de dimineață, petele erau mult mai întinse, luaseră într'un mod brusc o colorație albăstruie, și când au trimis să me cheme, copila, fără a scoate vre-un țipet, se întoarse pe pernă, dădă ochii peste cap, nu mai simțea și obrazul seu dulce eră desfigurată printr'un spasm care n'a încetat decât cu ultima suflare!

Mica Angela murise, trăsniță de una din acele atacuri teribile de spasmuri, pe care o atribuim otrăvirei rezezi a sângelui în cursul boalelor grave.

Încă caldă, când m'am apropiat de dânsa, pleoapele închise și părul seu cel fin, blond, reslățit pe pernă, părea că doarme micuța; că doarme așa de bine, și de sub plapoma garnizită cu îngrijire de mamele, unul din brațul copilei pe jumătate afară, strângea la pieptul seu o păpușă mare îmbrăcată în roșu!

Oh! această păpușă!... Ea îmi atrase de-odată atențiunea, cu toate că eram adânc mișcat în fața acestui tablou de-o tristeță atât de zdrobitoare...

Cinci-spre-zece zile au trecut. Epidemia, la început epidemia atât de gravă, părea că mai scade și puțin câte puțin am uitat de păpușa din brațele copilei moarte. Când, după un după-prânz, această viziune funebră îmi fu de-odată reamintită printr'o telegramă a dlui C.... unul din rudele cele mai apropiate ale micuței Angelei, care me chemă la dânsul.

* * *

Me dusei. Un băețel, de astă-dată, eră cuprins de friguri. Se plângea de durere în gât, și deja pe piele erau punctele purpurii ale scarlatinei. Informându-me de începutul acestor accidente, aflai că dna C.... se duse, cu 6 zile înainte, să facă o vizită verișoarei sale, mama Angelei, și nu putui să ascund că din nenorocire dânsa a adus germeii boalei.

Pentru un moment fiind seamă de regularitatea erupțiunii, am crezut că pot liniști temerile sale dându-i speranțe de o apropiată vindecare.

— Dar, doctore, îmi zise ea atunci, mai avem încă un copil, o fetiță, voi fi oare silită de a me despărți de dânsa?

— Cât mai repede, îi spusei eu. O puteți trimite la vre-o rudă, la vre-o prietină?

— La mătușe-sa, la Passy, aproape de Bois de Boulogne.

— Foarte bine are să fie acolo. N'ai s'o aduci acasă până fratele seu nu va fi în plină convalescență și apartamentul perfect desinfectat.

Se aduse în grabă o trăsură, și după ce se luară lucrurile necesare copilului, tatăl o duse în grabă la Passy,

În toate diminețile mi-se raportă de fetiță, când vizitam pe micul bolnav a cărui stare din zi în zi se îmbunătățea. Odată cu scăderea căldurei se detașau plăci largi de piele de pe obraz.

Într'o dimineață, pe când intram în odaia bolnavului, văzui că doamna C... se apropie de mine plângând.

— Doctore, mica mea Jeana e bolnavă; să te duci imediat la Passy ca s'o vezi!...

— Cum! făcui, puțin surprins, fetița dtale e atinsă și dânsa? Și dtă m'ai asigurat că n'a văzut pe nimeni d'acasă, de când a plecat?...

— Pe nimenea, doctore, te asigur.

— Eră poate prea târziu când a plecat! A căpatat oare și ea scarlatină? Sper că nu, doamnă, și mâne o să ve pot spune cu siguranță.

Din nenorocire, eră scarlatină și încă din cele mai grave. O scarlatină la fel ca aceea dela începutul epidemiei.

Găsii pe mica Jeana într'o stare de o extremă agitație, față aprinsă, ochii strălucitori, pelea arzândă, și arătând mătușei mijloacele de a înlătură aceste prime simptome, nu stătui la îndoială de a-i arătă temerile mele.

Nu se îndoia de pericolul în care se află nepoțica sa; se alarmă când am întrebat-o dacă mai avea și alți copii.

— Alții copii? Da, o fetița mea, Georgeta, de aceea vârstă cu verișoara sa! Vino, doctore, să îți-o arăt...

Trecurăm printr'un salonaș ale cărui ferestre de-deau într'un parc și mătușa urmându-me, îmi deschise ușa sălei de mâncare.

— Georgeto! chemă dânsa.

Așezată în mijlocul jucăriilor sale, frumoasa copilă tocmai vorbia cu păpușele sale,

Auzind numele seu, se întoarse, strângând la peptul seu un maldăr de cărpe din care la început nu distingeam nimica; dar cum venia spre noi, intimidată de prezența mea, căută să se ascundă pe lângă mama ei, care nu fu mirarea mea de a descoperi în maldărul de cărpe păpușa Angelei.

Ca și cum aș fi avut înaintea mea o armă sau cu o otravă, smulsei păpușa din mâinile copilei speriată de manierele mele brusce, și ținând-o la o parte ca să nu se mai atingă de dânsa.

— Doamnă, întrebai pe mama mirată de purtarea mea, de unde vine păpușa asta?... Cum se află ea în mâinile fetiței dvoastre?

— Dar doctore, e păpușa verișoarei sale Jana, care a adus-o venind acilea!... Apoi pe când esaminam monstrul mai de aproape: — E dela o prietenă, se grăbi ea să adauge: e păpușa Angelei.

— Da! da! păpușa Angelei! nu me înșel! Ei bine! doamnă, această păpușă groaznică, poartă scarlatina în cutele rochiței sale! Ea a comunicat-o nepoțelului dvoastre mai întâi, apoi nepoatei dtale! E timpul încă, o sper, să împedicăm transmiterea la copilul dvoastre.

— Iute, doctore, ce trebuie să fac?

— Ascultă, respunsei eu ca Georgeta să nu auză. Mijlocul cel mai sigur e să o distrugem, să nimicim pe loc această păpușe!... Aveți foc în casă, să o ardem.

* * *

Speriată sermana mătușe îmi spuse că în bucătărie e un foc mare, și pe când ea înlătură atențiunea copilului dela această jucăree, me îndreptai spre bucătărie.

Ținând cu vârful degetelor păpușa, întrai repede spre marea spaime a bucătăresei care nu me văzuse încă.

— Ei Dzeule! cine e acolo? zise dânsa speriată.

— Deschide ușa cuptorului, îi poruncii cu un glas puternic. Înărmurită, de sigur crezând că are a face cu un nebun, bucătăreasa cu o lovitură de clește îmi deschise ușcioara cuptorului și în vâlvoarea focului aruncă păpușa înlăuntru.

— Acî ție locul, strigai satisfăcut. N'are să mai facă nimănuia reu!

— Păpușa mea!... păpușa mea!... vreau păpușa!... plângea Georgeta.

Plecai și me urcai repede în trăsură spre a me întoarce îndată la Paris.

* * *

Atunci, dus pe gândurile ce mi le sugeră această urmare rapidă a acelorași accidente, la acești copii, cari toți, nu mai încap ăndoială, au avut aceeași jucăree în mână, me întării în această părere, că dela unul la altul, cu siguranță, reul a fost transmis prin păpușa Angelei.

Angela, sermana reposată, al cărei sfârșit brusc atribuiam gravei epidemii la începutul ei, n'a fost ea oare omorâtă de această păpușe teribilă? În sărutările care i le dădea, nu absorbise ea cea dintâia otrăvă de conținea?

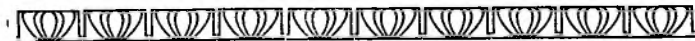
În timpul acesta trăsură se oprî în strada Maubeuge ca să pot spune doamnei C..... de fetița sa, și mai mult încă să găsesc proba definitivă a bănuelilor mele prin deslușirile ce mi-ar da.

Din convorbirea avută aflai că păpușa a fost dăruită de o rudă a lor ce venia din Englițera, și la care unul din copii fusese bolnav de scarlatină, și că aflase mai târziu de aceasta.

Din această convorbire nu mai eră nici o ăndoială de transmisia scarlatinei prin păpuse.

Iată dar cărei cauze — spăimântătoare în micimea ei — trebuie atribuită, izbucnirea unei epidemii, care într'un scurt timp a făcut atâtea victime.

Emil I. Gritzman

H A Z.

Se vorbește în arest de un hoț care s'a travestiț în femeie.

— Cum a făcut vardistul de l-a descoperit că eră dânsul dacă eră îmbrăcat femeeste?

— A trecut pe lângă un magazin de mode fără să se uite la fereastră.

O explorațiune tragică.

Să întreprizi o misiune știintifică și să ai tot timpul pușca în mână; să pleci dela celalalt capăt al lumii, cu ideea liniștită de-a face o călătorie de studii și să te întorci singur, după-ce ai văzut masacrați și mâncați sub ochii tei pe toți tovarășii cu cari plecaseși: iată o povestire care nu se aude în toate zilele. E aceea a dlui Henry Rouger.

Plecat la 31 decembre 1900 din Marsilia, am ajuns la Batavia la 8 februarie, cu misiunea pe care o comandam, compusă din baronul de Villars, dnii de Saint-Rémy, Schneider, de Silva, de Reimier, de Vriés și Hagenbec. În timpul expedițiunei dl de Villars a fost sugrumat și mâncat de papuși; de Vriés și Hagenbec au fost omorâți și fripiți într'o frigare de bambus, de St. Rémy și-a lăsat capul în sulita unui indigen; Schneider a murit de friguri gaibene, de Silva a fost omorât de-o săgeată otrăvită; iar eu, remas singur, m'am reîntors sănătos și teafăr după atâtea pățenii.

Am închiriat, la plecarea noastră din Marsilia, yactul „Salvati“, cu care am vizitat mai întâi insula Babi, apoi insula Nias, situată la 40 kilometri de Sumatra, insule acoperite cu păduri frumoase.

De aici începură primele pericole: o bandă de maimuțe ne atacă într'o zi pe când poposisem și ne adăpostisem sub niște arbori giganți; a fost o luptă teribilă între noi și maimuțe până să le luăm la fugă și să punem mâna pe câte-va dintre ele.

Într'altă zi, pe când me plimbam prin pădure, văzui un șerpe mare care se țără încet; eră un Boa. Repede apucaș șerpele de gât și-l sirânsei cu putere. Zădarnic căci eră mai puternic decât mine. Îmi încolăci corpul strângându-me atât de teribil, că eră să mor dacă boyul ce me însoția n'ar fi sărit în ajutorul meu. El înfipse un pumnal în capul șerpelui, omorându-l. Șerpele avea o lungime de peste 10 metri.

* * *

În insula Batou, din apropierea Sumatrei, am avut câte-va senzațiuni plăcute.

Regele Sikobou ne făcū o frumoasă primire, eșind înaintea noastră însoțit de cele 14 fiice ale sale, cari aveau aspectul unor paseri mari, căci erau acoperite peste tot cu fel de fel de pene de toate colorile. Regina mumă avea, pe lângă pestrițaturile de pene, un șurț făcut din piei de broaște.

În insulele Pagels au început adevăratele nenorociri, căci indigenii din insulița Tonopo ne-au atacat, voind să ne prade. Am avut de îndurat multe năcazuri, luptând în contra lor cu cei 30 de soldați ce formau garda noastră. Acolo prietenul Silva și-a găsit sfârșitul, omorât fiind de o săgeată otrăvită cu curara, otrăvă care nu iartă nici odată. Acî și eu am fost rănit la umăr de un indigen, în timpul luptei. Trebuie să spun că obținusem cu mare greutate permisiunea autorităților olandeze de a vizita interiorul insulelor, dar ne dădusem cuvântul de onoare ca să nu tragem asupra indienilor decât numai în pericol de moarte, fapt ce ne-a costat atâtea vieți.

Am vizitat Borneo, explorând malurile riului Kou-tei, cu toate numeroasele atacuri ale Dayacsilor. Pot să afirm că am văzut așa numiții iorangmerali sau

„oamenii cu coadă“. Existența acestor oameni roșii, cari au un fel de proeminență, o prelungire a coloanei vertebrale de 2—3 centimetri, nu a fost relavată până acum decât de un singur călător, un olandez, și a fost mult discutată. Părul capului acestor oameni e roșu, des și creț, nasul turtit și pelița corpului mai arămie decât a melanezilor propriu ziși. Ei sunt înarmați cu săgeți, cu buzdugane și cu lănci.

De aci am adus un specimen din „Chetosia lamarkii“, un fel de coleopter pătat cu galben și gri, care nu se găsește de loc în Europa; am adus ornithoptere de specii noi și încă nedeterminate, șerpi foarte curioși și necunoscuți încă în Europa.

Am avut și senzațiuni sufletești plăcute. Vedere muntelui Arpach din Noua Guinee, e particular impresionantă. Vârful acestui munte, care se înalță la peste 5000 de metri, e vecinic acoperit de zăpadă. La poalele acestui munte am întâlnit un papuaș bătrân de vre-o 75 de ani, și când l-am întrebat ce vârstă are, el mi-a răspuns că poate să fie puțin mai mare de 15 ani. Tot aci am întâlnit pe principesa Pompazi, care văzând cum împăiez păsările, mă rugă să împăez și pe tatăl ei mort de multă vreme și refuzând acest serviciu, principesa se revoltă și eră cât pe-aici să ne declare războiu.

La Borneo, dejunaram cu alimente indigene, cari au remas caracteristice în notele mele de călătorie. De exemplu friptură de carne de boa constrictor fiartă în oțet; friptură de tigrul regal prăjită în untură de elefant; tocană de carne de măimuță cu măsline; banane fripte, cacotoe prăjite, etc.

La Borneo am fost invitați într'o zi la o serbare a tribului Orangtadak. Regele Balaivon, cu această ocazie, își adună tot poporul pe piața principală și conform obiceiului, ca să-și manifesteze simpatia, ordonă soldaților lui să svârle în aer pe un om din trib, care după-ce fu aruncat ca o piatră în sus, căzând mort pe pământ, stâlcit.

În seara aceea, pe când tocmai ne pregătam să ne retragem în cort, văzurăm o mulțime de piei roșii că se apropie de noi, jucând și cântând infernal, și ținând în mâni o tavă mare cu mâncare. Întrebând pe boyul nostru ce însemnează asta, el ne-a răspuns că aduc din partea regelui lor, ca dar, mâncarea preparată din carnea nenorocitului care fusese svârlit în sus, și că, refuzând, înseamnă să aducem o insultă regelui. După-ce consultai pe tovarăși, ne hotărâram să primim, de teamă de-a nu fi măcelăriți și mâncați de ei. Carnea de om are un gust care se aseamănă cu friptura de purcel.

Delegațiunea regelui începă să joace și să cânte infernal, ca să ne arate câtă stimă și considerațiune căpătăsăm în fața lor.

Imi rămâne să ve spun cum am reușit să fiu singurul în viață dintre toți tovarășii mei.

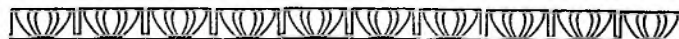
Am atins, cu yactul nostru, coastele Nouei Guinee, sau Papuazia și am debarcat la Sileraka, la limita dintre Noua Guinee olandeză și cea engleză. Vre-o 20 de papuași veniră cu bărcile la noi și ne făcură o mulțime de demonstrațiuni de prietenie. Noi eram numeroși, aproape vre-o 60 de persoane și ne ridicarem corturile pentru a petrece noaptea acolo. Pe la miezul nopții am fost atacați de alți selbatici și în luptă, primii o lovitură de ciomag și căzui în nesimțire. Când mi-am revenit în simțiri, spre ziuă, văzui o scenă îngrozitoare; corpul lui Villars, despărțit de

cap, zăcea alături de mine. Capul lui St. Rémy eră vârlit într'o sulită la câți-va pași. Nenorocitul Hagenbec, jupuit, ardea într'o frigare, în stânga mea. Am închis ochii atunci, prefăcându-me mort și așteptând la rându-mi aceeaș soartă.

În momentul când selbatici se pregăteau să me ciopârtească și pe mine, ca să me pue într'un cazan ce ardea la foc, se auziră câte-va focuri de arme și apără restul trupei noastre, sub comanda dlui Rennie și a doctorului Forst, cari remaseseră pe bordul vaporului. Selbatici, văzându-se în pericol, părăsiră într'o clipă locul unde aveau de gând să se ospăteze cu noi. Astfel am scăpat cu viață.

Apoi m'am întors la Java, de unde m'am imbarcat pentru Franța.

P. A.

Doine și hore.

— Din Bihor. —

Codrul nu me spune
C'am vârlat o vară 'n tine,
Las' să me spue frunza
Că ea mi-a ținut umbra.

Mult me muștră maica 'n dor,
Că mi-i drag tare-un fecior; —
— Lasă-l maică focului,
Că-i fecior de-a codrului;
Lasă-l maică flacării,
Că-i fecior de-a pădurii.

Horirea-și horile-mi vin,
Dar nu pot că sunt strein;
Horile mele nu-mi plac,
Că trag a fi tot sărac:
Horile mele nu-s bune,
Că trag tot amărăciune.

Me dusei la mânăstire,
Șezui patruzeci de zile
Cu coatele pe psaltire,
Cu genunții pe petruță
Cu ochii după nănuță;
Cu brâncile pe crapește,
Cu ochii după neveste.

Să știi maică traiul meu,
N'ai putrezii 'n copârșeu;
Să știi maică cum trăesc,
Te-ai sculă la miază-noapte,
Singură mi-ai cere moarte,
Nice noaptea n'ai dormi,
Ci tot moartea mi-ai dori
Și la mine-ai tot gândi.

Busuioc de pe rezoare,
Nu te ține mândră mare,
Că nu ești de lângă soare,
Că ești cu smoală smolită,
De toată lumea urâtă,

Culese de:

V. Sala.

SALON

Doze mirese...

Stradele sunt pline de lume, iar în biserică nu mai începe mulțimea de curioși.

Îmbulzală, lovituri, larmă pe tot locul. Fie-care voește să ajungă înaintea, de unde să vadă tot, căci azi va fi mare ceremonie: doue mirese se vor cunună în aceeași biserică.

Întâi vine frumoasa fiică a avocatului Ș. Pinte, cu marele proprietar I. Rumbescu; iar a doua e drăgălașa Irina, fiică a angajatului G. Negrean, cu profesorul A. Nicolescu.

Ici un grup de copii fac larmă și se ceartă, colo o grămadă de babe vorbesc despre noutățile din oraș, iar mai departe fete, juni și bătrâni, cu un cuvânt oameni de tot felul, toți curioși ca la atari ocazii. Toți așteaptă cu nerăbdare sosirea miresei. Povestesc, glumesc, și rid ca să le treacă vremea.

De odată o liniște. Tropotele cailor și zuruitul trăsurilor se aude tot mai aproape, până ce de odată se opresc.

A sosit mireasa. Condușă la braț de un bătrân venerabil, ea pășește grațios.

— Ce frumoasă e! se aude din toate părțile.

Și în adevăr ea eră foarte frumoasă! Haina elegantă de mătasă albă, voalul și cununa de myrt, făceau și mai mult să apară frumsețea ei recunoscută și admirată de mulți.

În momentul acela părea o zeiță. Fața ei exprimă triumf și mândrie, iar surisul ei frumos părea că spune cât e ea de veselă, că și-a cucerit un bărbat așa de avut, iar ochii îi străluciau, în convingere: „Sunt frumoasă, știu că admiră mulți, ce bine o să-mi petrec toată viața!”

Toată făptura ei strălucia ca într'o lumină artificială.

Mirele, un june elegant și înțelept, păși lângă ea înaintea altarului. Fața lui exprimă bunătatea și noblețea, iar ținuta lui bărbătească e plină de resignațiune și de mulțumire că visul i-s'a împlinit. Din ochii lui puteai ceti graiul sufletului seu bun: „Soția mea va fi cea mai frumoasă în ținutul nostru. Toți vor fi siliți să recunoască aceasta, iar eu am să fiu cel mai fericit bărbat!”

El o iubește numai pentru-că e frumoasă. Știe că e cam cochetă și caprițioasă, dar așa a fost ca fată, măritată va fi mai serioasă.

Așa crede el.

Ea se mărită după el numai ca să aibă cui porunci și pentru-că el fiind avut, îi va putea pune la dispoziție parale cât de multe pentru toalete și mese de gală. Va trăi tot din veselie în veselie, din ospăț în ospăț și astfel nu va avea mult timp ca să se plictisească în societatea bărbatului ei.

Așa cugetă ea.

Și fie-care în gândul seu fericit.

Preotul ține o vorbire ocazională plină de cuvinte frumoase, apoi se începe partea solemnă.

La întrebarea: „O iubești?” el răspunde tare și cu fruntea senină: „Da!”

Ea încă e întrebată. Răspunde mirosind buchetul și șoptind: „Da!” Un oficer se uită la ea pe furiș. Privirile lor se întâlnesc. Ea suride...

Ceremonia e la fine. Urmează felicitările. Cuvinte seci pline de forme și străngeri reci de mână urmează una după alta. Mama miresei, o damă elegantă, voește să leșine de durerea despărțirii. Toți o compătimec văzându-i durerea ce arată, până când inima ei se leagănă de fericire, că a ajuns soacră. Mireasa ride, glumește, aruncând priviri seducătoare în dreapta și în stânga.

Mirele e beat de fericire și orb de iubire. Nu-mai tata lui, un bărbat cărunț, plânge dureros zicând în gândul lui: „Sermanul meu băiat! Cum ai căzut în cursă! Tu om cu minte și cu judecată, cum ai putut să te legi pe viață cu această femeie ușuratică?! Cum ai putut tu fi orbit de frumsețea fetei, până când inima ei e goală, ba urâtă! Aceasta va crește copilașii tei în frica lui Dumnezeu? Aceasta te va mângăia în momentele grele ce soarta-ți va trimite? Nu! Nici odată!” și cugetându-se astfel, șiroaie de lacrimi îi curg din ochi.

Îmbulzala începe din nou. Nu în măsură așa de mare ca mai înainte, dar destul de plin de lume e pe tot locul. Fuga, strigătele și sbenguirile mai multor copii vestesc de nou sosirea.

Mireasa e înaltă, sveltă și drăgălașă. Nu are trăsurile feței aceleia a unei frumseți de madonă, dar privirea ei exprimă un spirit superior și o bunătate cerească. Haina albă, simplă, voalul și cununa de myrt, îi dau înfățișarea unui înger, venit pe pământ cu menirea să ferească. Intrând în biserică, ea se uită către cer și într'un oftat adânc, eșit din inimă, ea cere dela Dumnezeu putere, ca toată viața să facă pe bărbatul ei fericit. Toată făptura ei strălucește ca într'o lumină sfântă.

Mirele, un om cu minte și bun. Fața lui exprimă judecată matură și noblețea; iar când privirile lor se întâlnesc, un raiu întreg strălucește în ochii lui. El o iubește pentru-că ea e drăgălașă, modestă și cu minte. Ea îl iubește pentru-că e harnic, înțelept și bun.

Sunt seraci, dar nu le pasă. Vor munci împreună; iar cu minte, hărnicie și cruțare, și ei vor ajunge la țintă.

Așa cugetă fie-care, și în gândul lor sunt fericiti.

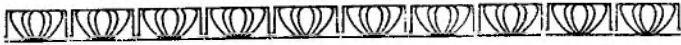
Preotul ține o cuvântare frumoasă, care umple inimile tuturor cu evlavie, apoi când întreabă: „Îl iubești?” ea răspunde din toată inima: „Da!” El asemenea răspunde tare și cu capul ridicat. Privirile lor se întâlnesc din nou. Ea roșește și doue lacrimi de fericire cad pe buchetul de flori.

Ceremonia e gata. Urmează felicitările. Fără cuvinte se îmbrățeșează toți. Ochii tuturor sunt umezi de lacrimi.

Mama miresei, o femeie înțeleaptă și bună, înădușește cât poate plânsul în inima ei, apoi sărutân-

du-și copila zice: „Dumnezeu cu tine, fiica mea! Să-ți implinești tot-de-auna datorința grea ce te așteaptă!“ Mireasa plânge. Mirele îi sărută mâna. Toți sunt impresionați și cu lacrimi în ochi. Tata mirelui, un țeran venerabil, se întoarce către altar și zice în gândul lui: „Stăpâne, Atotputernice, Ție-ți mulțumesc că astfel de soție ai dat fiului meu!“

Maria Cioban.

LITERATURĂ.

Basme Aromâne și glosar. Dl Per. Papahagi, profesor secundar, atât de bine cunoscut prin scrierile sale despre Aromâni, din cari și dsa face parte, a publicat o colecție de basme aromâne în edițiunea Academiei Române la București. După o introducere, în care autorul arată ce înțeleg Aromânii sub cuvântul basm, adică lucruri neadevărate, — studiază interesant când se povestește la Aromâni: în două anotimpuri, iarna și vara, dar mai ales iarna. Descrie interesant viața lor. Dă un conșpect al literaturii basmelor aromâne. Apoi urmează basmele, 139. Volumul valoros, de 748 pagini, se încheie prin un glosar, în care sunt cuprinse toate cuvintele din text. Prețul 8 lei.

Poezii de Victor Bontescu. Tinerul avocat, dl dr. Victor Bontescu, a scos de sub tipar la Orăștie un volum din poeziile sale sub titlul „Ego“. Dl Bontescu care a apărut în literatură de mai mulți ani și care ș-a început cariera literară în foaia noastră, are un nume binecunoscut; produsele sale literare au fost bine primite deosebit în cercurile femești. Lira sa cântă impresii din viața socială, de multe ori în o formă prea plăcută. Forța talentului seu este umorul și satira, cu care tratează unele slăbiciuni din viața reală de toate zilele. Din aceste reproducem una în numărul prezinte, care caracterizează felul de gândire și de satiră al autorului. Prețul volumului nu e însemnat.

„Icoane“ de Alexandru Ciura. Tinerul și talentatul nostru scriitor, dl Alexandru Ciura, care mai de mult lucrase și la foaia noastră, a scos în editura institutului tipografic „Lucașfăru“ din Budapesta, sub titlul „Icoane“, un nou volum din lucrările sale beletristice. Ele sunt nește nuvelete, schițe și impresiuni, mai cu seamă din viața studentească. Se prezintă în o formă ușoară, într'o limbă ardelenească naturală și plăcută, ceea ce-i deschide calea în publicul nostru cetitor. Prețul 1 cor. 20 fil.; pentru România 1 leu 60 bani.

„Adevărul“ în Caransebeș. Dl dr. Nicolau Ionescu, avocat în Caransebeș, anunță că la 5/18 novembre va scoate acolo o foaie social-economică sub titlul de „Adevărul“, anume pentru poporul român din fosta graniță militară, unde astfel de organ de publicitate n'a mai fost. Noua foaie va luptă cu deosebire pentru ridicarea, respective crearea unei clase de mijloc, a clasei industriașilor și a meseriașilor. Va apărea odată pe săptămână și va costă 6 cor. pe an.

Foaie bisericească în Selagiu. Dnii Ioan Budișan, Al. Costan și A. Dragoș vor începe să publice dela anul nou o foaie bisericească în Șimleul-Silvaniei sub titlul „Păstorul sufletesc“. Noua foaie va cuprinde: predici pentru toate duminecile și serbătorile de peste an și alte predici ocazionale, tratate, meditațiuni, discu-

ții teologice; va apărea odată pe lună și va costă 10 coroane pe an.

Carte de școală. A apărut: „Abecedar“ și »Întăia Carte pentru deprinderea limbei maghiare« în școalele populare, pe baza planului ministerial de învățământ, de Francisc Koós, inspector școlar în penziune și conșilier regesc și Vasile Goldiș, prof. gimn. în penziune și secretar consistorial în Arad, edițiunea a V-a, corectată. Prețul legat 40 fil. Brassó. editura H. Zeidner. În scurt timp cartea aceasta a ajuns acum edițiunea a V-a. Cea mai bună dovadă, că ea întrece toate manualele de felul acesta. Acum în edițiunea a V-a autorii au făcut toate îndreptările posibile. S'a introdus ortografia cea mai nouă a Academiei Române. Materialul de vorbire s'a grupat din nou adunându-se la un loc tot ce se ține de olaltă. Unele piese mai grele s'au omis și în locul lor s'au introdus altele mai ușoare. La finea cărții s'a adaus un vocabular, care conține în șir alfabetic toate cuvintele, ce obvin în carte.

Moda. Sub titlul acesta a început să apară la București o revistă de modă, de două ori pe lună cu multe ilustrațiuni privitoare la modă și dând ca supliment și modele de croire. Abonamentul, la București, pe an 6 lei; pe jumătate de an 3 lei 50 bani. Pentru dincoace de Carpați nu e însemnat.

TEATRU și MUZICĂ.

O nouă cântăreață română. Cetim în „Drapelul“ că dșoara Ana Bobora, tinera sopranistă a reuniunii române de cântări din Lugoj, care a câștigat simpatiile publicului la primele sale debuturi ca solistă, obținând bursă, s'a înscris la conservatorul din București.

Reuniunea română de muzică din Sibiiu, în adunarea sa generală ținută în 29 octombrie și continuată în 1 novembre, scrie „Telegraful Român“, s'a constituit pentru anul viitor astfel: president domnul asesor consistorial dr. Miron E. Cristea, director de muzică Hermann Kirchner, secretar Iuliu Enescu, cassar Nicolae Munthiu, econom Nicolae Damian, archivar Angel Bena, membrii în comitet: doamna Minerva dr. Brote, Nicolae Bența și Tiberiu Brediceanu. Alegerea s'a făcut cu aclamațiune.

Concert și teatru în Nicolinț. Tinerimea română din Nicolinț, comitatul Timiș, va aranja la 12 nov. concert de coruri și declamațiuni. Se vor jucă și piesele: „Pictorul fără voie“, comedie într'un act de A. Pop; „Otrava femeiască“ comedie într'un act de A. Țințariu.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Masa studenților români în Oradea-mare. Inteligența română din Oradea-mare văzând greutățile mari cu cari se susțin unii din tinerii dela școalele de aici, s'a întrunit zilele trecute și a luat hotărîrea să înființeze o masă a studenților săraci. Ideea primită cu căldură generală, numai decât s'au început subscrierile cari de atunci se continuă producând un rezultat surprinzător de mare, încât masa proiectată s'a și înființat beneficiând la ea câțiva din cei mai săraci. Comisiunea aleasă de conferință pentru conducerea frumoasei întreprinderi se compune din dnii dr. Coriolan Pap, directorul esecutiv al „Bihorenei“ și advocații dr. Florian Duma și dr. Au-

rel Lazar. Facem apel la sprijinul publicului. Contribuirile se trimit la dl dr. Coriolan Pap, cassarul „mesei“, zelosul inițiator al acestei salutare idei.

Biserica nouă gr. cat. română în Arad. Cetim în „Tribuna“ că după pertractări de mai mulți ani între comitetul parochial gr. cat. din Arad, între oraș și ministere, în fine negocierile s'au terminat prin o deplină înțelegere ca să se zidească biserica și casa peste drum de Vas. Actele privitoare la înțelegerea încheiată au fost subscrise de trimisul ministerial consilierul Tost Gyula, de reprezentantul episcopului din Lugoj canonicul Ioan Boros, iar din partea orașului prin avocatul dr. Șteinhartd Mór.

Părintele Epaminonda Lucaciu în America. Cetim în „Unirea“ că părintele dr. Epaminonda Lucaciu, fiul ilustrului membru al clerului român dl dr. Vasiliu Lucaciu, până acum paroc gr. cat. român în Cianadul-Sârbesc, dieceza Lugojului, în curând va pleca în America, să îndeplinească acolo misiunea de preot pentru credincioșii gr. cat., cari n'au preot de religia lor. Noul preot american se va așeza în orașul Cleveland din statul Ohis.

Excursiune școlară din Brașov. Aflăm din „Gaz. Tr.“ că elevii din cl. III a școalelor comerciale române din Brașov au făcut la 6 l. c. o excursiune la Azuga, Bușteni și Câmpina, pentru a vizita stabilimentele industriale și fabricile de acolo. Tinerii au fost conduși de directorul școlii comerciale dl Arseniu Vlaicu și de profesorul V. Voina.

Hymen. Dl *Isidor Tataru*, contabil la institutul de bani „Codreana“ din Băsești în Selagiu, s'a logodit cu dsoara *Amalia Liuba*. — Dl *Ștefan Ștefu* învățător și dsoara *Livia Goldiș* s'au logodit. — Dl *Beniamin Rusu*, absolvent de teologie și dsoara *Cornelia Pop* se vor cunună la 19 novembre în biserica gr. cat. din Cluj-Mănăstur. — Dl *Aureliu Pausan* din Ocna-de-fer și dsoara *Ofelia Barbu* din Bocșamontană s'au logodit. — Dl *Nicolau Ionescu*, fiitor administrator parochial în Tornia, s'a cununat în Arad cu dsoara *Iuliana Raicu*, sora dlui Sava Raicu. — Dl *Ioan Cigărigă* și dsoara *Marica Cosma* s'au logodit la Beiuș. — Dl *Virgil A. Popovici* și dsoara *Aurelia Păcurariu* s'au cununat la 30 octombrie în Șoborșin. — Dl dr. *Eugen Porea* și dsoara *Domnica Chirtop* își vor serba cununia la 19 novembre în biserica gr. or. din Câmpeni. — Dl *Liviu Biro* candidat de preot în Herendști și dsoara *Sofia Lazareseu* se vor cunună la 12 novembre în biserica gr. or. română din Gruin.

Reuniunea femeilor române din Blaj a ținut adunarea sa generală la 29 octombrie, sub presiunea dnei Elena Nestor. Din raportul comitetului, spune „Unirea“, s'a văzut că Reuniunea a luat parte la expoziția Asociațiunii, expunând peste 70 de lucruri de mână și țesături. În anul curent a dat unei copile un ajutor de 200 coroane pentru a se cvalifică în croitul hainelor femeiești, altele 100 cor. pentru a studiiă cusutul albiturilor. Pe copilele sărace dela școala de fete din Blaj le-a ajutat cu 370 cor., iar pentru anul viitor s'au votat 500. S'a raportat despre fundațiunile administrate de reuniune și s'a discutat înființarea mesei studenților săraci. În fine s'a ales noul comitet, care constituindu-se prezintă a fost aleasă dna Elena Nes-

tor, vice-prezintă dna Otilia dr. Negruțiu, cassieră dna Cornelia Deac, secretar profes. Octavian Prie.

Noi advocați români. Dl dr. *Victor Moldovan*, ș-a deschis cancelăria advocațială în Mociu, comitatul Cluj. — Dl dr. *Demetriu Borbola* din Teregova a făcut zilele trecute în Budapesta cenzură de avocat.

Deșteptarea Bihorului. Frumosul succes al adunării populare din comuna Săn-Miclăușul-romănesc a îndemnat pe fruntașii poporului român din comunele Bihorului să se țină și în alte părți astfel de adunări. De-o-camdată s'au și fixat următoarele: la 24 novembre în Ceica, la 25 în Vașcău și la 26 în Beiuș.

Monumente românești la Plevna. Casele dela Poradim și Plevna unde a locuit regele Carol pe timpul rezoibului din 1877-78, au fost transformate în case-muzee. Dela casa Nicolaevici până la casa-muzeu „Carol I al României“ conduce un frumos bulevard larg de 20 metri și lung aproape de 1 km. În parcul Muzeul-Carol sunt doue fântâni și un basin pentru pești, precum și o mașină pentru pompat apă. Sunt 3 case, dintre cari doue sunt muzee și una pentru locuința grădinarului și paznicului. Forturile în jurul parcului sunt făcute; numai tunurile nu snt încă puse.

Innaintări în armată. La 1 novembre au fost înaintați în armata comună următorii oficeri români: Locotenent colonel: Ioan Humița reg. de inf. 19. Căpitani cl. I.: Romulus Moga 64, Alexandru Bob 64. Locotenenți: Alexandru Călțiu 14, George Mureșanu 62, Aron Suciu 62. Sublocotenenți: Ioan Sârbu 39, Lucian Ivașcu 42, Alexandru Mioc 85, Florian Medrea reg. de inf. bosniac Nr. 1, și Aurel Bogdan 50. Sublocotenenți, în rezervă: Valeriu Todoruț 51, Augustin Mureșianu-Pop 44. Medic-colonel: Dr. Iuliu Mureșianu, medic șef al garnizoanei Cernăuți. Locotenent-contabil, Nicolae Ciucianu dela Divisions-Art. Reg. Nr. 34. Din Brașov transferat: Locotenent-colonelul Mihail Seracin la reg. 68.

A murit: Paul Tempea, paroc, vicar protopopes și asesor consistorial, gr. or. în Toracul-mare, la 6 novembre, în etate de 62 ani.

Călimdarul săptămânei.

Dumin. a 21-a după Rusalii, ev. 7 dela Luca, gl. 4. v. 10.
„În vremea aceea venit-a un om la Isus“...

Ziua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou
Duminecă	30 M. Zenovie	12 Cunibert
Luni	31 Ap. Stahie și soții	13 Stanislau
Marți	1 Cosma și Damian	14 Venerant
Mercuri	2 M. Achindin	15 Leopold
Joi	3 M. Achepsima	16 Otmar
Vineri	4 C. Ioanichie	17 Grigorie
Sâmbătă	5 M. Galacteon	18 Odo Eg.

Proprietar, redactor respunzător și editor:
IOSIF VULCAN, (Str. Áldás nr. 14 296 b).

Ofert de căsătorie.

Proprietarul unei întreprinderi industriale de primul rang, în valoare de 14.000, circulația anuală 23.000, văduv în etate de 26 ani, dorește a luă în căsătorie o fată sau văduvă tineră până la 24 ani cu cel puțin 5.000 fl. zestre. Ofertele sunt a se trimite la administrație sub pseudonimul „M. G. U.“ sau Nagyvárad *poste restante* împreună cu fotografia, garantându-se cea mai strictă discrețiune.

Noroc gigantic la Török.

Enăintrecut norocul ce distinge banca noastră. În vreme scurtă am plătit stimaților noștri cumpărători; ca câștiguri mai mult de 21 milioane coroane, între ele cele mai mari două câștiguri și anume:

de două ori câștigul mare de **600.000** coroane

câștigul principal mai mare de **400.000** coroane, apoi 4 a 100.000, 3 a 90.000, 2 a 80.000, 3 a 70.000, 3 a 60.000, mai multe de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, afară de aceste, mai multe decât 10.000, 5.000, 2000, 1000, 500 coroane și încă multe alte mai mari câștiguri.

De aceea recomandăm ca să luați parte la tragerile cele mai bogate din lume cari se încep cât de curând și să comandați la noi un los norocos.

La tragerea a **110.000** losuri **55.000** câștiguri în bani, cari fac total suma 17-a ce se începe, pe iar cad uriașă de:

14 milioane 459.000 coroane.

Să-și caute fiecare numele!

(Care-l poate afla în alfabet.)

Fie-cine să-și încerce norocul cu numărul, ce corespunde numelui seu, ori numelui vr'unii membru al familiei.

Bestellen Sie die bei Ihrem

Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ansehen neben den Namen stehenden Nummern mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein in der eben den betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, wofür ein grosser Gewinn erhält.

Adám, Adel	12158	Dezsó, Erzsébet	65875	Iván, Jolán	2838	Otó Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Eda, Erzser	4643	Jakab, Józsi	93322	Ódón, Arczisz	55177
Adolf, Azota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pal, Ászai	2737
Agoston, Amália	64017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Peter, Olga	51513
Aladár, Anca	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pisza, Paula	101969
Albert, Anatólia	74366	Endre, Frida	92777	Kálnai, Katiuka	63775	Richard, Pelagie	3455
Alfréd, Apollonia	20492	Ernő, Geneveva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Petronela	7787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12111	Kornél, Klára	60344	Rudolf, Piroška	12533
Ambrus, Beria	50901	Friyes, Gabriella	93989	Kristóf, Klotild	7279	Salamon, Regina	6527
András, Blanka	35266	Füredi, Gizella	60037	Lajos, Kornelia	109707	Samu, Rozsika	17718
Antal, Corajala	2392	Gábor, Hedvig	20799	Jaszi, Krisztina	50919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Héléna	79747	Leo, Kunigunna	96022	Simon, Sári	107397
Arpád, Betti	32444	Gergely, Hecarielt	51631	Lipót, Laura	11624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bella	105317	Geza, Hermina	38997	Lőrinc, Lenke	66022	Tibor, Szerena	74377
Aurél, Bruttita	13273	Gus táv, Hilda	2736	Manó, Leónia	6270	Theodor, Theodora	2727
Attila, Cecília	52333	György, Iolívka	55487	Maros, Lidia	31484	Tivadar, Teréz	34950
Balázs, Cornelia	71397	Gyul, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Balint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyás, Ludmil'a	52977	Vendel, Valeria	29006
Barnabas, Dorottya	9001	Hermann, Ilma	9299	Mihály, Lujza	24292	Viktor, Veronika	101011
Bela, Cecilia	38277	Hugó, Ilca	46495	Miklós, Maudolna	65146	Vimos, Viktória	50908
Benedek, Eufemia	108855	István, Irén	12115	Miksa, Melvin	45602	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma	45273	Mór, Mareit	12306	Zoltán, Zsófia	65665
Dániel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109689	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Éva	16864	István, Iana	27174	Orbán, Mária	36781		
Dónes, Eve-in	92157	Izidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Cel mai mare eventual câștig e: **1.000.000** de coroane.

Mai departe premiu 600.000 cor. un câștig de 400.000, 1 de 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 și încă multe alte câștiguri.

Prețurile losurilor de prima clasă:

$\frac{1}{8}$ los orig. fl. —.75 sau 1.50 cor. | $\frac{1}{4}$ los orig. fl. 1.50 sau 3.— cor.
 $\frac{1}{2}$ " " " 3.— " 6.— " " 12.— "

"Losurile se trimit cu rambursă, ori după anticipativa trimțtere a sumei.
 Conspectul oficios gratis. Ne rugăm pentru comande imediat la losurile amintite, ori mai târziu.

Până în 23 novembre a. c.

a trimite la noi cu încredere, fiind-că numerii norocoși se trec iute și prima tragere va fi la 23 și 24 nov. (5-6).

Casă de bancă în Budapesta. Cea mai mare prăvălie de losuri din patrie.

TÖRÖK A. és TSA

Prăvăliile principale de losuri: Centru: Teréz-körut 46/a. I. Filială: Váci-körut 4 a. II. Filială: Muzeum-körut 11 a. III. Filială: Erzsébet-körut 54 a.